

Par-arbejde med kilden Jeppe Aakjær: "Et Spørgsmaal" (1890)

a.

Hvad har I fået at vide om Jeppe Aakjær? (I kan læse mere om Aakjær i bogen s. 136-137)	Han blev født i landsbyen Aakjær Han var historiker, sangskriver og forfatter Skrev faglitterære og historiske værker og naturlyrik Samfundsdebattør døde i 1930 Han rejste rundt og kiggede på gårde, og skrev om. Reportage agtigt Han vil give karlene bedre rettigheder
Hvad antyder det for jer, som historikere, at det er Jeppe Aakjær, der står bag kilden? Har I en forventning om kildens <i>tendens</i> ?	Det kan betyde artiklen er meget positiv og ladet omkring ham, da han selv har skrevet den og ikke nødvendigvis er særlig kritisk. Den giver artiklen en lidt upålidelig tendens, da han jo er meget farvet.
Hvad har I fået at vide om hvor kilden blev trykt?	Vi får at vide at den er trykt i Skive folkeblad.

b.

Læs boksen om "Aviserne" på s. 102 (i bogen *Tyendet*) (kapitlet ligger på dagens googlesite)

c.

Når I har læst boksen på s. 102: Hvilke interesser varetog partiet <i>Venstre</i> ?	Gårdmændenes interesser
Betyder det noget, at avisens politiske tilhørsforhold med tiden rykkede længere over mod <i>Det radikale venstre</i> ? Hvis ja, hvad?	Ja, det gør det. Fordi hvis en avis hælder til et parti er der en større tendens til at være mere farvet i den retning og vinkle nyhederne efter partiets holdninger.
Hvilket publikum kan artiklen have nået?	Avislæsere

d. Kildekritik

1) Hvem har frembragt kilden?

- Artiklen er trykt i Skive folkeblad og skrevet af Jeppe Aakjær.
- Kilden er tendentiøs fordi han har et meget klart budskab, han kan sagtens have overdrevet beskrivelserne i høj grad.

Har ophavspersonen kvalifikationer der gør ham/hende til en relevant iagttager?

- Nej, ikke mere end alle andre, kun idet at han er tilstede.

Er han/hun centralt placeret i forhold til det, han/hun giver en meddelelse om?

- Nej, han sætter ikke fokus på sig selv, men en anden. Han er derfor ikke central.

På baggrund af disse spørgsmål, hvilke andre kilder ville så være relevante at inddrage i en analyse (hvis muligt)?

- Man kunne inddrage en der boede på den gård han var på.

Dine noter:

--

2) Hvilken slags kilde er det?

Er det f.eks. et brev, en dagbog, et officielt dokument (eller andet)?

-En avis artikel.

Er det en primær eller en sekundær kilde? (en primær kilde er den første, der er bevaret. En sekundær kilde har sine oplysninger fra en primær eller en anden sekundær tekst).

-Det er en primær kilde.

Er det en førstehåndskilde eller en andenhåndskilde?

-Førstehåndskilde, men han beskriver noget han ikke selv oplever i øjeblikket. Det gør det mere troværdigt, men man skal passe på, fordi han er højest sandsynligt meget farvet.

Hvad betyder det for, hvordan du kan bruge kilden? Hvis kilden f.eks. er sekundær, hvilke andre kilder ville så være relevante at inddrage i en analyse?

-Hvis man kun havde en sekundær kilde, ville det nok være relevant at inddrage en primære kilde.

Dine noter:

--

3) Hvornår er kilden blevet til?

Ophavstidspunktet. I historie afhænger meget af forklaringerne af, at begivenheder og tilstande placeres i kronologisk rækkefølge.

- 17. marts 1890

Er teksten samtidig eller ikke-samtidig med begivenhederne?

- Kilden er samtidig med begivenhederne

Hvad betyder ophavstidspunktet for, hvordan kilden kan bruges?

- Det betyder noget i forhold til kildens pålidelighed og brugbarhed.
- Hvis kilden er helt samtidig med begivenheden er det vigtigt at man tænker over folks følelser, om de måske har været bange eller confuse i øjeblikket.
- fx. med videooptagelser fra 9/11 hvor folk var i chok og der blev spredt en masse rygter om hvad der skete, så er det vigtigt at have i mente at de ikke nødvendigvis er troværdige bare fordi de var der og videoer blev optaget samtidigt med begivenheden.

Hvis kilden er nedskrevet længe efter at begivenhederne fandt sted, hvilke typer andre kilder ville så være relevante at inddrage i en analyse?

- Nogen der var samtidig med begivenheden eller nogen førstehåndskilder.

Dine noter:

--

4) Hvorfor er kilden blevet frembragt?

Nogle tekster er skrevet med et specifikt formål for øje – det kan spænde fra primitiv propaganda til forsøg på at sætte sig selv i bedre lys. Den "dagsorden" en kilde er farvet af, kaldes kildens "tendens".

-Artiklen er nok blevet skrevet for at belyse problemet og skabe viden og opmærksomhed til emnet.

Har han/hun interesse i at farve sin meddelelse, så den får en bestemt tendens eller udtrykker en bestemt holdning?

- Ja, det har han. Han vil gerne vinkle artiklen så hans personlige holdning lyder rigtig og åbenlys, hvilket artiklen også bære præg af.

Find ord og sætninger i kilden, der fortæller os om kildens tendens.

- "Snese af Gange havde jeg tidligere staaet i slige Rum, men aldrig havde jeg saa stærkt følt det oprørende i at lade Mennesker ligge i slige Aadsekkuler "

"Det er kun den mest uforsvarlige Efterladenskab og Ligegyldighed for Tjenernes Vel"

Dine noter:

--

5) Er kilden repræsentativ?

Er de oplysninger, du trækker ud af kilden repræsentative, eller der blot tale om en enlig svale?

- Kilden er repræsentativ, da mange andre karle også har haft samme vilkår. Prøv at vurdere, om den holdning, kilden udtrykker, deles af mange (f.eks. alle kristne, alle fæstebønder, alle slaveejere - eller noget andet), eller mon det bare er en enkelt persons holdning?

-igen mange andre har haft samme holdninger og set problemerne i samfundet.

Hvis kilden er repræsentativ, hvem er den så repræsentativ for?

- Kilden er repræsentativ for kalene og andre tyende

Dine noter:

--

6) Indholdsanalyse

Kildens indhold. Altså hvad der står i kilden og hvad det betyder.

- Der står at karlene har dårlige leve forhold og lever i dårlige omgivelser.

Læsning og fortolkning af en kilde afhænger af flere ting: bl.a. skal man sætte kildens indhold ind i den historiske tid, den er blevet til i; man skal altså forstå de omstændigheder, der er omkring kilden.

Oprids kort de begivenheder der er omkring kilden, og opsummer kildens hovedbudskaber.

- en syg karle i virkelig dårlige forhold

Dine noter:

--

e.

Find 4 rigtig vigtige pointer i kilden - og underbyg med et godt citat fra kilden:

Pointe	Citat
Karlene har dårlige levevilkår	Snese af Gange havde jeg tidligere staaet i slige Rum, men aldrig havde jeg saa stærkt følt det oprørende i at lade Mennesker ligger i slige Aadsekkuler
Jeppe Aakjær mener at karlene burde have bedre vilkår	Jeg spørger derfor: Er det ikke paa Tide, vi begynder at hygge lidt op i Karlekammeret?
Det er gårdmandens ansvar at karlene får ordenlige forhold	Det er kun den mest uforsvarlige Efterladenskab og Ligegyldighed for Tjenernes Vel, der bringer vore Gaardmænd til at opretholde dette system
Mange karle har dårlige forhold	Det "Karlékammer", jeg her har skildret i Enkeltheder, er ikke noget usædvanligt.

